Наше Слово

РІК LXVII № 10 (3369) ВАРШАВА, 6 БЕРЕЗНЯ 2022 РОКУ
ЦІНА – зл. 5 zł (VAT = 8%) – CENA NUMER INDEKSU 366609

УКРАЇНСЬКИЙ ТИЖНЕВИК TYGODNIK UKRAINSKI UKRAINIAN WEEKLY
Інтернет-версія газети www.nasze-slowo.pl ISSN 0027-8254

ВІЙНА В УКРАЇНІ

24.02.2022

eprasa.pl 007b1a45fa

УКРАЇНА-ПОЛЬЩА

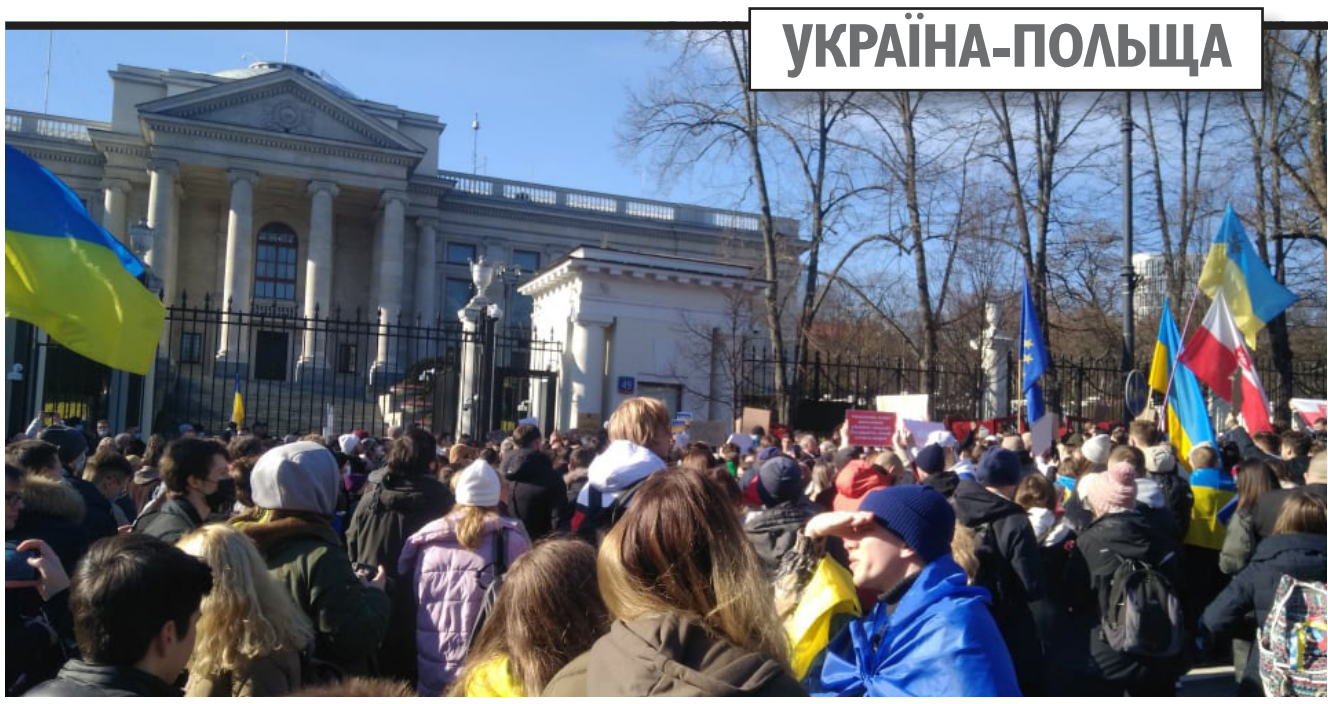

Протести проти війни у Варшаві

«Росія, геть від України», «Зупиніть війну!», «Путін = Гітлер», «Росіяни – вбивці», «Хай живе вільна Україна!» – це лише частина банерів, які 24 лютого з'явилися перед Посольством Росії у Варшаві. Від самого ранку там проходили демонстрації проти нападу Путіна на Україну.

Кількасот учасників скандували гасла солідарності з Україною та антивоєнні заклики. Про російського президента також було набагато більше відвертих слів.

Серед учасників демонстрації було багато українців, а також поляків, білорусів та представників інших національностей. Були й росіяни, які проти політики своєї країни.

З промовами із закликом до солідарності та протидії агресії Росії виступили політики, представники органів місцевого самоврядування, громадські діячі, а також звичайні жителі столиці. Серед осіб, які взяли голос, був і голова Об'єднання українців у Польщі, Мирослав Скірка, який зазначив, що від цієї війни в Європі починається новий відлік часу.

«Ми дивилися на те, що робить Путін, і ми не вірили. Це також наша вина. Тому, що цю божевільну людину треба було стримати вже давно. Коли у 2014 році було зайнято Крим, коли на Донбасі гинули люди, коли стріляли в пасажирські літаки, ми висловили свій спротив. Але ми це дозволили. Ми не зупинимо дебіла спротивом. А тепер бачимо, що відбувається», – говорив Мирослав Скірка. Він закликав усіх хвилиною мовчання вшанувати тих, хто вже згинув за те, щоб у Європі не було війни. Серед осіб, які взяли голос, були теж колишній голова ОУП Петро Тима, який закликав перевіряти інформацію, яку читаємо, щоб не сіяти паніки. «Крім літаків, танків, снарядів, паніка – це теж зброя ворога», – зазначив Петро Тима. Натомість Мирослава Керик, голова фонду «Наш вибір» закликала присутніх депутатів польського Сейму, щоб Польща та інші країни надали не лише гуманітарну допомогу, але бензин, амуніцію, зенітне озброєння.

Цього дня увечері знову відбулася демонстрація біля Посольства Росії, у якій взяло участь кілька тисяч осіб. Багато політиків, громадських діячів висловили свою солідарність з Україною. Також були заклики про посилення санкцій щодо Росії та про те, щоб західні країни захопили майно російських олігархів, яке вони мають в країнах ЄС, та передали усе Україні.

Що цікаво, цього вечора мав теж відбутися протест перед Міністерством освіти Польщі, проти дій міністра Пшемислава Чарнека. З огляду на це поліцейські закрили для руху машин вулицю Шуха, на якій теж знаходиться Посольство України. Організатори протесту під МЕН вирішили від нього відмовитися, і замість цього усі, хто був під посольством Росії, перейшли висловити свою солідарність з українським народом під українську дипломатичну установу.

Кількатисячні протести під Посольством Росії у Варшаві відбулися теж 25, 26 та 27 лютого. ■

Павло ЛОЗА
Фото автора статті

Вармія та Мазури готуються допомагати Україні

В Ольштині 24 лютого відбулась «Акція солідарності з Україною», в якій кілька сотень людей засудили російську агресію. Регіон вже готується допомагати Україні.

Учасники акції виголосили звернення до європейських держав та НАТО: «Європа та світ не будуть безпечними, доки у волелюбній Україні залишатиметься хоча б один російський окупант та один російський танк», – написано у документі. Якщо Європа швидко цього не усвідомить, то злочини, яких зараз зазнає Україна, незабаром стануть також її досвідом. В документі відзначають, що єдиним способом врятувати Україну та всю Європу від трагедії є негайне прийняття України до Європейського Союзу та НАТО: «Європа та світ мають врешті рішуче сказати Москві: стоп! Санкції – це замало і запізно», – відзначається у заяві.

Серед учасників акції був єпарх ольштинсько-ґданський Аркадій Трохановський, який зауважив, що люди в Ольштині зібралися, щоб сказати «ні» тому, хто творить зло і відбирає життя. «Той, хто називав себе братом, виявився ворогом. Він сьогодні відбирає життя українців, але ніхто не є в силі забрати їхні гідність та любов до рідної батьківщини», – говорив владика. Він закликав усіх до єдності і молитви за Україну. Підкреслив також, що українське військо захищає сьогодні європейські демократичні цінності.

«Коли б у 2014 році світ прийняв сильніші санкції проти Росії, то ми б не мали цієї війни», – відзначав співорганізатор акції, маршалок Вармінсько-Мазурського воєводства і представник нашої громади Мирон Сич. Відкрита війна, за його словами, – то, в першу чергу, потреба підтримки біженців, які шукатимуть безпечного місця у Польщі.

«Ми провели розмови з маршалком і воєводою. Вони погодилися на забезпечення в гуртожитку української школи в Ґурові-Ілавецькому місць для потребуючих громадян України», – повідомив Мирон Сич. У школі діятиме також консультативно-координаційний пункт з питань допомоги. Як зауважив маршалок, регіональна влада погодилася також, щоб представники місцевої української громади як волонтери увійшли до складу кризового центру. Також триватимуть постійні консультації з Консульством України у Ґданську щодо актуальних потреб. «Напевно, потрібні будуть фінанси і медикаменти. Ми готові їх збирати. Варто зауважити, що наше воєводство завжди зразу реагувало, коли Україна чи то в час Помаранчевої революції, чи останнього Євромайдану потребувала допомоги», – підсумовував Мирон Сич.

У колі організаторів акції був й голова Ольштинського відділу Об'єднання українців у Польщі Степан Мігус. Він також переконаний, що одна з перших потреб – це підготовка до прийняття біженців.

«Я вже мав дзвінки від тих, хто сам йде на фронт і просить про допомогу для своїх сімей у Польщі», – відзначав Степан Мігус. На його думку, добре було б, щоб знайшлась якась одна структура, яка координуватиме процес прийняття громадян України. Оскільки поки що її немає, то в межах воєводства цим завданням займатиметься відділ. В час ольштинської акції до Степана Мігуса вже зголошувалися люди, які запевнювали, що можуть прийняти у своїх домах по кілька осіб.

Ще однією позитивною дією є те, що підольштинська ґміна Свйонтки (війтом є українець Славомир Ковальчик) запевнила, що зі свого бюджету забезпечить кошти на закупівлю медикаментів та ліків для тих, хто потребує їх в Україні. На думку Степана Мігуса, актуальним завданням для місцевої української громади є заохочувати інші самоврядні органи до подібних жестів. ■

Григорій СПОДАРИК
Фото автора статті

eprasa.pl 007b1a45fa

УКРАЇНА-ПОЛЬЩА

Протести у Польщі проти війни

Краків

Люблін

Ґіжицько

Вроцлав

Лігниця

Більськ-Підляський

Старґард

Щецін

Фото з фейсбук-сторінок

eprasa.pl 007b1a45fa

ПОДІЇ

Перемишль та кордон: до і після

Цей текст писався до початку повномасштабного нападу Росії на Україну 24 лютого. Всі перебували в очікуванні ймовірних біженців. Пізніше ми написали, як розгортається ситуація в Перемишлі та на кордоні після 24 лютого. Пропонуємо вам обидва тексти, щоб можна було порівняти ситуацію «до» і «після».

ДО
Інформаційна мобілізація в Перемишлі або Вичікування війни біля західного українського кордону

Не лише російські війська стояли і чекали на кордонах з Україною. Уже кілька днів польсько-українське пограниччя стало місцем очікування на розвиток подій для журналістів з усього світу. У Народному домі – осередку, що гуртує українців у Перемишлі – не минає і дня без гарячих дзвінків. Washington Post, USA Today, Die Zeit, німецькі телеканали ARD та ZDF та численні представники інших медіа з різних країн – від Австралії та Японії, від Європи до Північної Америки – звертаються з питаннями на тему напруженої ситуації та посилення російської агресії в Україні. Частина з них зупиняється тут на довше, їм цікаво дізнатися, чим займаються у передчутті війни польські українці, чи планують допомогу потенційним біженцям, чи контактують з друзями та родичами в Україні.

Це насправді – дуже дивне, але й надзвичайно промовисте явище, що характеризує нинішню епоху інформації, яка володіє світом. Ще до початку повномасштабної війни журналісти вичікували на позиціях, щоби першими дізнатися найгарячіші новини. Дехто з них навіть не приховує свого розчарування, що поки що жодних біженців немає. Важко оцінити, які знання мали представники медіа з іншого кінця світу про специфіку держав на кшталт Польщі чи України; утім, зараз вони опинилися у прикордонній зоні й у прискореному темпі дізнаються все, що потрібно – серед іншого, і від представників української громади. Журналісти чують про допомогу, яку місцеві надавали Україні ще з 2014 року, про штаб волонтерів та інші ресурси, якими володіє перемиська спільнота. Їм пояснюють також, що таке нацменшина, що її представники мають інше громадянство і не були емігрантами. Проте головне – українці без огляду на те, що написано у них у паспортах, готові допомагати, як тільки виникне потреба, у будь-який час, та вже зустрічаються, щоб узгодити координаційні питання і план дій, обговорити потенційні сценарії якнайшвидшої реакції.

Слід теж підкреслити, що у кризових ситуаціях, як-от імовірної хвилі біженців унаслідок збройної агресії сусідньої держави, детальні рекомендації прикордонним регіонам має надавати державна адміністрація. Станом на п'ятницю, 18 лютого, представник відповідного перемиського органу заявив, що у них є певні плани на випадок кризи (бо мусять бути), проте посадовці ще чекають на точні рекомендації від місцевого воєводи щодо того, як мають реагувати та організовувати допомогу у конкретній ситуації. Це підтверджують журналісти, які так само не отримали відповідей ані у міській ратуші, ані від підкарпатського воєводи. Може бути й так, що частина цих планів поки що непублічна і не може бути оприлюднена. На жаль, наразі громадські організації, зокрема й відділи Об'єднання українців у Польщі у воєводстві, також не отримували запитів щодо бажання долучитися до системної підтримки потенційних біженців.

Окремі місцеві перекладачі української мови наголошують, що з ними контактують працівники Прикордонної служби з питаннями про допомогу у випадку кризової ситуації. Стан польсько-українських пунктів пропуску контролюють, своєю чергою, міжнародні організації. Представники International Rescue Committee – структури, яку заснував ще у 1933 році Альберт Ейнштейн – відвідали також Народний дім у Перемишлі.

Те, що ми всі можемо робити зараз – це зберігати спокій, тверезо оцінювати можливості своєї допомоги Україні, а також відстоювати правду на інформаційному полі. Не можемо допустити, аби російський наратив про Україну був найгучнішим і єдиним, зокрема серед західних медійників, які насправді лише зараз дізнаються більше про самобутність України. У цьому контексті громада Перемишля виконує своє «домашнє завдання» найкраще, як уміє, без перебільшень – у будь-який час дня та ночі. Жодної агенції досі не залишили без коментаря – це стосується і гостей з-за кордону, і польських незалежних та перевірених медіа.

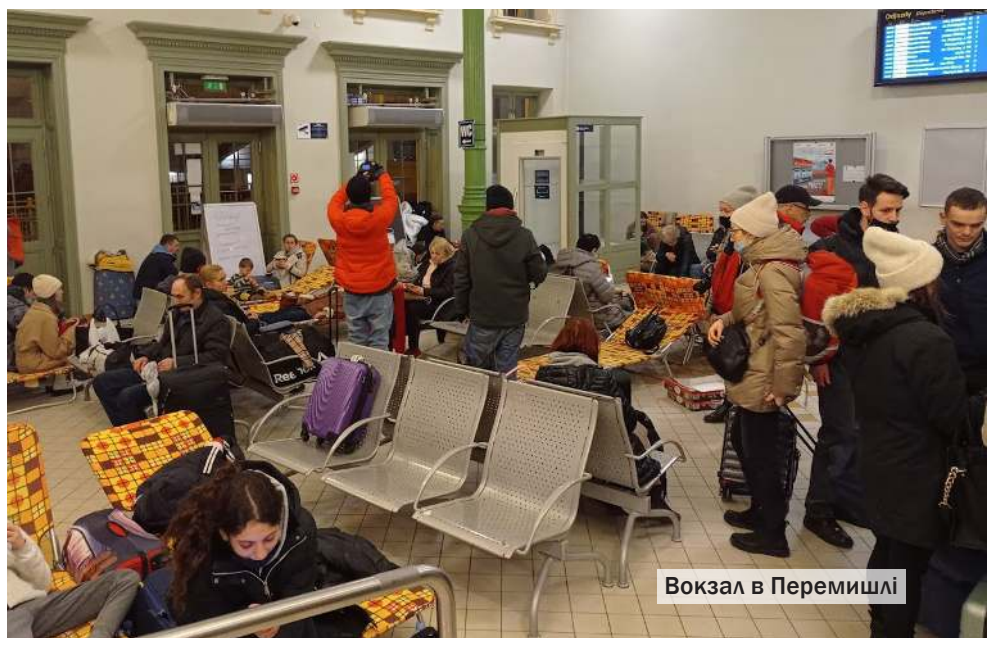
Вокзал в Перемишлі

ПІСЛЯ
Перемишль реагує на війну

Те, чого усі очікували, але у що ніхто не вірив, сталося у четвер вранці і підірвало до абсолютної активності усіх, хто живе по цей бік кордону і переживає за Україну. Це, перш за все, місцеві українці, але і багато поляків, що з перших годин нової ситуації приєдналися до організації допомоги.

З самого ранку до Народного дому приходили десятки людей, готові облаштовувати простір для приходу українських біженців. Біля обіду ми отримали інформацію, що нас просять підготувати місце для тимчасового офісу Київського представництва Світового конгресу українців. Що цікаво, цього дня інформаційній «бум», про який писала раніше, перенісся на іншу територію, зокрема до кордону, де журналісти чекали втікачів з охопленої війною України. Того дня ще, як виявилося, рух на кордоні не був надто активним, певні черги спричинила ранкова аварія митної системи з українського боку. Рух на пішохідному кордоні в Медиці-Шегинях почав наростати лише ввечері, біля 21:00 стояло у черзі близько 700 людей. Так само почали наростати черги машин, які тягнулися аж за Шегині.

О 15:00 в Корчовій біля новоутвореного рецепційного пункту відбулася пресконференція за участю підкарпатської воєводи Еви Ленярт та очільників відповідних служб. Воєвода заявила, що у Підкарпатському воєводстві відкриваються чотири рецепційні пункти (Корчова, Медика, Будомир та Кростенко), які на той момент були в стані прийняти одноразово 600 осіб. Пункти розташовані у будинках сільських світлиць, теперішніх або колишніх школах. В них розміщено місця для сну, кухні та душові. В тих пунктах люди можуть перепочити, але вони підготовані на короткий час перебування, достатній на те, щоб оформити потрібні документи, також якщо втікачі будуть хотіти подаватися, щоб отримати юридичний статус біженців. Усі люди, які зупинятимуться в цих пунктах, мають бути перевезені до місць довшого поселення, які розташовані по усій Польщі. Зокрема, для біженців з підкарпатських переходів вони знаходяться здебільшого в південній частині країни. Ева Ленярт заявила, що в усій Польщі підготовлено біля 270 тисяч місць тривалішого перебування, утім вони майже переважно не розташовані на території нашого воєводства. Це спричинене тим, що все розплановане так, щоб не скупчувати всіх біженців біля кордону (бо тоді у майбутньому може не вистачити місця).

Згодом для Перемишля та мігрантів, які перетинають кордон поїздом, утворено окремий рецепційний пункт на перемиському вокзалі. Тут кожні 3-4 години приїжджають потяги з Києва і з Одеси, кожен привозить близько 600 пасажирів. На вокзалі знаходяться місця поселення для 60 осіб (близько 22:00 вони були повністю зайняті). Тієї ночі українців, які чекають на дальшу подорож, поселяли у двох школах: «шашкевичівці» (100 місць), Першому загальному ліцеї (150 місць), а також серед людей, які заявили, що можуть прийняти людей в себе на нічліг. Польська залізниця розглядає зараз варіант додаткових потягів, щоб якомога скоріше розвозити людей по регіонах країни. На них чекають також автобуси та буси. Загалом Народний дім допомагає координувати перевезення людей на громадському рівні. Організацією перевезень займається вроцлавський фонд «Україна».

На вокзалі людям надають основну допомогу: теплу воду, чай, бутерброди, а також теплі страви. Усе це на цей момент працює дуже добре, координують все представники міської влади, зокрема мер міста Войцех Бакун разом з чиновниками воєводського уряду. До праці залучені і активно допомагають волонтери. Їх координує Народний дім. Дуже активно до роботи долучились учні та учениці ліцеїв. Що важливо: щоб потрапити до рецепційного пункту на кордоні, потрібно повідомити прикордонників, що ви потребуєте допомоги (це порада для тих, хто втікає з України). Якщо людина цього не скаже, то може сама не знайти, як добратися до цих пунктів, особливо на пішохідному кордоні. Рецепційний пункт у Медиці знаходиться за два кілометри від самого переходу. Така сама ситуація у інших прикордонних місцевостях. Прикордонні служби, посилаючись на окремі закони, заявляють, що громадяни України, які з різних причин хочуть перейти кордон без паспортів, можуть пробувати це робити. За рішенням керівництва прикордонних служб такі особи зможуть перебувати в Польщі 15 днів, і протягом цього часу намагатися вияснити свою ситуацію.

Почесний консул України в Перемишлі Олександр Бачик займається доставкою харчів для українських військових. Це лише одна з форм його підтримки українців у цей важкий час. Священники підтримують громаду морально і духовно. О 17:00 відбулася літургія за мир в Україні у кафедральному соборі. О 19:00 в Народному домі відбулися збори, у яких взяли участь представники громади і духовенства. Головною темою розмови було те, як можемо долучитися до організованої державою допомоги, а де треба нам діяти самостійно. Багато учасників заявило про готовість прийняти українські сім'ї в себе вдома. З'явилося також питання, чи ми спроможні допомагати ЗСУ і як це добре робити. Планується організація збору коштів також на потреби обладнання бомбосховищ та медичних пунктів.

Зараз у Перемишлі дуже важко знайти нічліг у готелях та окремих квартирах. Це тому, що представники закордонних корпорацій евакуювали своїх зарубіжних працівників, а також тому, що сюди перевели американських дипломатів з України. ■

Кася КОМАР-МАЦИНСЬКА
Фото авторки статті

eprasa.pl 007b1a45fa

УКРАЇНА

В ніч на 24 лютого 2022 року Росія підступно напала на Україну та розпочала повномасштабну війну

▲ Наслідки влучання ракети в житловий будинок на проспекті Лобановського в Києві 26 лютого

Близько 4-ї години ранку президент РФ Владімір Путін оголосив про військову операцію – задля «демілітаризації та денацифікації України». Через кілька хвилин почалися ракетні удари по території всієї країни: ворог цілив по об'єктах військової інфраструктури, аеродромах, складах ресурсів. Російські війська увійшли в Україну з боку Росії, Білорусі, Криму, Придністров'я й так званих ДНР та ЛНР. Разом із Росією війну фактично веде Білорусь, з прикордонних районів якої завдаються ракетні удари по території України.

Проте розрахунок Росії за пару днів захопити столицю та великі міста України, полонивши українське керівництво та змусивши піти на капітуляцію – ПРОВАЛИВСЯ. Завдяки потужному супротиву української армії і сил самооборони, російські загарбники зазнали значних втрат. У своїй новітній історії Росія у всіх війнах, які вона вела, ще не зазнавала таких великих втрат за такий короткий час.

За даними Міноборони України, сумарні орієнтовні втрати ворога від 24.02 до 28.02 станом на 6.00:

Літаки – 29
Гелікоптери – 29
Танки – 191
Бойові броньовані машини – 816
Гармати – 74
ЗРК БУК – 1
Гради – 21
Автомобільна техніка – 291
Цистерни – 60
БпЛА ОТР – 3
Кораблі/катери – 2
Засоби ППО – 5

Особовий склад (вбиті та поранені) орієнтовно – 5300.

Зрозумівши, що український народ зустрічає загарбника не квітами, а зброєю, Росія перейшла до атак на житлові будинки, лікарні, садочки. Сильно дістається Києву, Харкову, Сумам, Чернігову, Херсону. Люди ховаються від ракетних ударів та авіанальотів в метро, бомбосховищах, підвалах. Кількість біженців з України перевищила 360 тисяч. Сусідні країни, і в першу чергу Польща, активно допомагають у прийнятті та розміщенні людей.

За даними МВС, станом на 27 лютого втрати цивільного населення в Україні:

– загинули 352 людини, з них 14 дітей,

– 1 684 особи отримали поранення, з них 116 дітей.

Проти Росії об'єднався увесь світ: Україні постачають зброю, допомагають грошима, накладають на РФ безпрецедентні санкції. Її відімкнули від мережі SWIFT, наклали санкції на Центробанк, закрили небо для польотів з Росії, курс рубля різко обвалився.

Як останній аргумент Владімір Путін привів у боєготовність ядерну зброю.

28 лютого сторони домовилися про перемовини, які відбулися на кордоні України та Білорусі. ■

Тетяна ДАНЮЧЕНКО

Усі фото з соцмереж

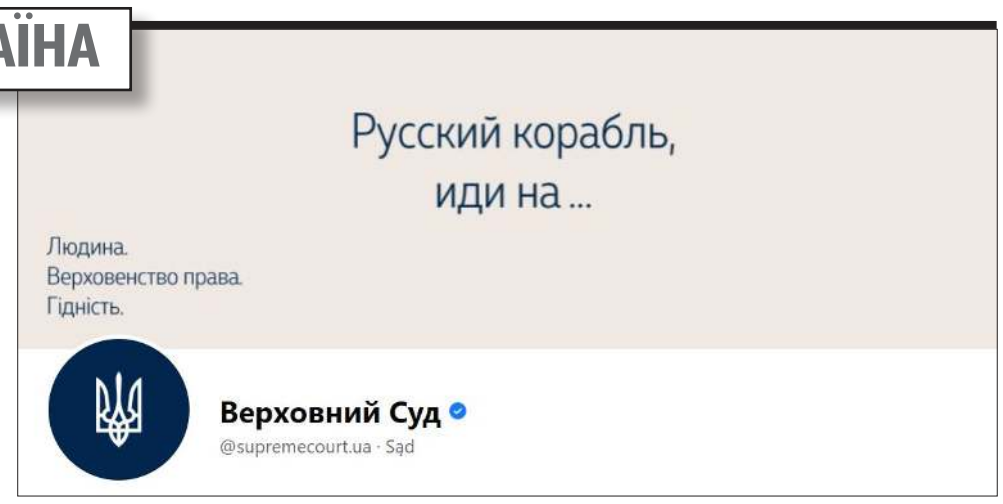

▲ Сторінка Верховного Суду у фейсбуці – популярне гасло останніх днів

▲ Розбиті російські війська

▲ Київ

▲ Люди виїжджають за кордон через війну Росії

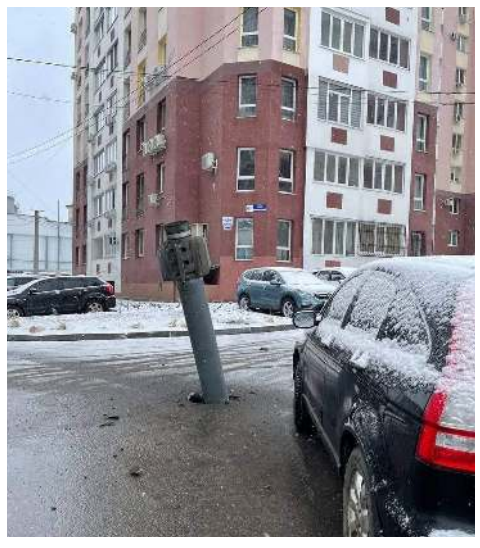

▲ Боєголовка у мирному районі

▲ Розгромлена колона російських військ у Бучі Київської області (скріншот)

▲ Київ. Люди шукають прихисток в метро під час бомбардування

eprasa.pl 007b1a45fa

ПОДІЇ

Евакуація представників української меншини

«Родина з Польщі просить мене, щоб я виїхав з України та повертався до Польщі. Але я покликаний служити Богу і людям. Не можу їх покинути», – говорить отець Михайло Фенканин, уродженець невеликого міста Битів на півночі Польщі. Він є одним із представників української громади з Польщі, які живуть в Україні.

Ми поспілкувались з тими українцями з Польщі, які до війни жили або й досі живуть в Україні. Там вони навчалися, працювали, мали сім'ї. Серед них, зокрема і співпрацівник нашої редакції Петро Андрусечко. Петро, як журналіст, 25 лютого залишається в Україні. Також в Івано-Франківську навчалася колишня працівниця тижневика Лідія Ковальчик, яка 24 лютого вирішила повертатися у Польщу. Серед представників української громади є теж Марек Сєрант, журналіст, продюсер, консультант з бізнесу, який в Україні був вісім років. 23 лютого розповідав, що він та інші українці з Польщі, а також поляки, які живуть у Києві, були заздалегідь підготовлені до того, як буде відбуватися евакуація з України. Громадяни Польщі знали, якими є процедури у разі атаки Росії. Також були на постійному зв'язку з Посольством Польщі у Києві.

– У нас були зустрічі з представниками посольства. Тому я є підготовлений евакуюватися зі своєю родиною до Польщі,– говорив українець 23 лютого. В нього вже тривалий час була заправлена машина. Теж мав додаткову каністру пального. Крім того, заряджені всі телефони, та великий павербанк для підзарядки телефонів, роутера та навіть акумулятора у машині.

– Ми тут усі – журналісти, люди з Польщі, які працюють в Україні, всі одне одного знаємо. Нас небагато в Україні. Тому ми домовились, що в разі атаки в такий-то момент ми збираємося у визначеному місці. Також домовились, хто кого забирає в машини. Навіть якби пропав зв'язок, ми маємо між собою допрацьовані деталі, як евакуюватися. Більше того, багато з нас має підготовлену їжу, воду, ліки, сірники та свічки. Проте більшість з нас, ті, хто родом з Польщі, не думаємо виїжджати з Києва, бо тут наш дім, – розказував 23 лютого Марек Сєрант, який зазначив, що не допускає думки, щоб виїжджати з України. Казав, що буде евакуюватися з Києва тільки тоді, коли росіяни будуть уже за кількадесять кілометрів від столиці України.

Жителі Києва виїжджають з міста

Фото з УКРІНФОРМ

24 лютого Міністерство закордонних справ Польщі закликало всіх громадян Польщі негайно покинути територію України. Цього дня Марек з іншими друзями, які з Польщі, виїхав з Києва. Оскільки дороги на захід від столиці були уже забиті машинами, він подався машиною на південь, щоб дорогами південної України добиратися до Польщі. Перетнув українсько-польський кордон у Бескидах. Він та багато його знайомих полишали у Києві свій бізнес, квартири тощо.

Проте не всі представники української громади з Польщі виїхали з України. Серед них отець Михайло Фенканин, один із кількох священників, які в Україні служать літургію мовою жестів.

– Зверхник нашої Греко-католицької церкви Блаженніший Святослав звернувся до усіх священників, щоби бути з народом і залишатися з вірними на місці. Тому я залишаюся у Львові молитися з людьми, – говорить українець, який родом з Битова, а кільканадцять років проживає у Львові. – Родина з Польщі постійно просить мене, щоб я хоча б свою дружину та дітей вислав до них. Я б з великою радістю їх вислав. Але вони не хочуть, – сказав о. Михайло.

Ще один українець, який родом з Польщі, Роман, проживає у Санкт-Петербурзі (на його прохання ми поміняли його ім'я та місце проживання у Росії, – ред.).

– Є страх. Навіть з колегами з відділення нашої фірми в азійській частині Росії про деякі речі боїмося говорити по телефону, – пояснює українець, з яким ми спілкуємося через додаток в інтернеті. У Росії Роман, який родом зі Закерзоння, працює у польській фірмі. Під час розмови 23 лютого він розповів про ставлення росіян до усієї ситуації.

– Не бачу ейфорії на вулицях міста, такої, як була у випадку анексії Криму. Тоді росіяни раділи, в основному тому, що отримали курорти. Хоч працюю у фірмі з поляками та росіянами, у мене тема війни – це була тема табу, – розказує українець. Тепер він вирішив повертатися з Росії. – Страшно було у 2014 році. Пізніше було вже тут нормальне життя. Коли почалася напружена ситуація навколо України, в мене зродився неспокій, – говорить Роман. Він уже відправив дружину та двох малих дітей до Польщі і планує виїжджати теж.

– Покидаю добру роботу. У Польщі у професійному плані доведеться починати все спочатку. Але я морально не можу у Росії вже більше сидіти. Не можу, – говорить представник української громади з Польщі.

24 лютого у десятках міст Росії влаштували акції протесту проти війни з Україною. Зокрема, мітинги відбуваються у Москві на Пушкінській площі та в Санкт-Петербурзі біля Гостинного двору. Також через вторгнення Росії в Україну російський репер Оксимірон відклав свої концерти й засудив війну, записавши промову на своїй сторінці в інстаграмі. Першого дня протестів у Росії служби затримали понад 1700 осіб. ■

Павло ЛОЗА

Chcesz pomóc Ukrainie, a nie wiesz jak?

Ваші знайомі питають, як можна допомогти Україні зараз? Ми зібрали кілька інституцій і організацій, які варто підтримати. Подаємо польською мовою, щоб ви могли показати їх друзям-полякам.

Związek Ukraińców w Polsce prowadzi akcję pomocy dla Ukrainy oraz pomocy dla uchodźców wojennych z Ukrainy.

Ściśle współpracujemy z Ukraińskim Domem w Warszawie: ukrainskidom.pl.

Na tej stronie można:

► zgłosić realną pomoc uchodźcom
► zgłosić swój udział jako wolontariusz
► przekazać pieniądze na pomoc Ukrainie lub uchodźcom

Związek Ukraińców w Polsce zbiera pomoc finansową na rzecz Ukrainy oraz pomoc uchodźcom. Nie zbieramy innej pomocy humanitarnej (odzież, pożywienie, środki medyczne).

Pomóż Ukrainie wpłacając na wydzielony rachunek bankowy:
Związek Ukraińców w Polsce
Konto nr 91 1160 2202 0000 0005 1892 0357
Z dopiskiem Pomoc Ukrainie.

Ukraiński Dom: całodobowa gorąca linia +48 727 805 764
Darowizny można dokonać w formie przelewu na podany nr konta:
Fundacja „Nasz Wybór"
ul. Zamenhofa 1
00-153 Warszawa
PL 39 1440 1387 0000 0000 1295 6509
Swift: BPKOPLPW

Narodowy Bank Ukrainy zdecydował o otwarciu specjalnego konta do zbierania funduszy na wsparcie Sił Zbrojnych. Decyzja ta została podjęta w związku z wprowadzeniem w Ukrainie stanu wojennego i zbrojną agresją Federacji Rosyjskiej.

Szczegóły oficjalnego konta specjalnego **UA843000010000000047330992708** :
Konto jest wielowalutowe.

EUR euro:
SWIFT Code NBU: NBUA UA UX
DEUTSCHE BUNDESBANK, Frankfurt
SWIFT Code: MARKDEFF
Account: 5040040066
IBAN DE05504000005040040066
Wilhelm-Epsteinn-Stra ße 14, 60431 Frankfurt Am Main,Germany
Numer konta: UA843000010000000047330992708

dolary amerykańskie USD:
SWIFT Code NBU: NBUA UA UX
JP MORGAN CHASE BANK, New York
SWIFT Code: CHASUS33
Account: 400807238
383 Madison Avenue, New York, NY 10179, USA
Numer konta: UA843000010000000047330992708

funty brytyjskie GBP:
SWIFT Code NBU: NBUA UA UX
Bank of England, London
SWIFT Code: BKENGB2L
Account: 40000982
Threadneedle Street, London EC2R 8AH, UK
Numer konta: **UA843000010000000047330992708**

Come back alive. Organizacja w Ukrainie, która współpracuje bezpośrednio z dowództwem i personelem jednostek wojskowych, kupuje kamery termowizyjne na podczerwień, gogle noktowizyjne, opatrunki hemostatyczne itp.

IBAN Code (Euro)
UA093052990000026004025029786
IBAN Code (US Dollars)
UA173052990000026009035028620
JSC CB "PRIVATBANK", 1D HRUSHEVSKOHO STR.
KYIV, 01001, UKRAINE
Bank SWIFT-Code
PBANUA2X

eprasa.pl 007b1a45fa

ПОДІЇ

Фото Томаша Маєвського

Разом переможемо!

«Ми повністю засуджуємо ворожий і ганебний акт, який здійснила Російська Федерація вранці, коли ввела в Україну свої збройні сили. (...) Вільна та незалежна Україна є частиною польських національних інтересів і водночас одним із гарантів безпеки Польщі в демократичній Європі. Польща однією з перших визнала незалежність України. Протягом багатьох років Польща та її уряди активно підтримували демократичні та економічні перетворення в Україні, а також її європейські амбіції. Помаранчева революція в Україні та Євромайдан у Києві чітко визначили напрямок змін у якому хоче рухатись українське суспільство. (...)», – йдеться, зокрема, у резолюції про підтримку українського народу та засудження акту російської агресії на території української держави, яку одноголосно та за акламацією прийняли кошалінські радники на внесок Кошалінського відділу ОУП.

– Дії Росії повинні бути жорстко засуджені з боку демократичного світу. Україна має бути вільною та незалежною! – наголосив Ян Курята, голова Міської ради.

За декларацією пішла конкретна допомога для Івано-Франківська – партнерського міста Кошаліна. Ухвалено рішення направити туди медичне та технічне обладнання, засоби зв'язку та інше. У момент підготовки матеріалу відбувався збір коштів та обладнання, яку вели Міська рада та Кошалінський відділ ОУП. Перший транспорт з допомогою вже відправлено до Івано-Франківська. Збірку медичного та технічного обладнання проводить також товариство «Майстерня» – потрібні речі можна приносити до місцевої греко-католицької церкви.

Міський голова Кошаліна також повідомив, що місто готове прийняти 440 біженців з України. Перші з них вже прибули до Кошаліна: чотири жінки та чотирнадцять дітей. Вони покинули свої хати, так як стояли, забрали лише найдорожче – дітей... У них не було нічого – ні одягу, ні миючих засобів... Клуб жінок Польської торгової палати миттєво зібрав велику кількість найбільш потрібних речей. Для жінок знайдено квартири...

Понад 200 осіб знайде притулок у Кобильниці, що біля Слупська, 100 у Сянові неподалік Кошаліна, 500 у Пілі, а 34 з можливістю збільшення місць у Білому Борі.

– В українському ліцеї у Білому Борі більшість дітей походить з України й навіть якщо батьки багато років працюють у Польщі, то їхня родина живе в Україні. Тому діти дуже болісно сприйняли інформацію про напад Росії на їхню Батьківщину. Попри те, що ми до початку російської агресії розмовляли з дітьми про можливі сценарії, то напад викликав у дітей велике занепокоєння. Першого дня було скасовано уроки, – каже директорка українського ліцею Дорота Джевєцька. Зараз з дітьми працює психолог: заняття відбуваються в групах та індивідуально, якщо є така потреба. Крім того вчитель історії, який має журналістський досвід, провів із дітьми заняття про те, яким чином потрібно фільтрувати в інтернеті інформацію, аби не читати фейкових новин. У школі є група учнів, яка кожного дня готує достовірну інформацію і передає її решті учнів. Директорка каже, що найбільше бояться ситуації, коли внаслідок війни може обірватися зв'язок дітей із їхніми сім'ями в Україні. Тому попри те, що у розпорядженні ґміни Білого Бору не має житлових місць, з ініціативи бургомістра Павла Міколаєвського в місті створено самоврядний громадський штаб підтримки, до якого увійшли директори українських шкіл, представники ОУП та парох греко-католицької церкви о. Маріуш Дмитерко.

Перші біженці вже приїхали до Білого Бору, тимчасом як наступні сім осіб – матері з дітьми були вже на кордоні у час написання тексту. Це члени родини дітей, які нині навчаються в українському ліцеї у Білому Борі. Біженці будуть розміщені в Реколекційному домі, який діє при греко-католицькій церкві, а діти після відпочинку навчатимуться в українських школах. Для тих, хто захоче фінансово допомогти біженцям у Білому Борі, ґміна відкриє банківський рахунок на який можна буде вплачувати гроші.

У збір гуманітарної допомоги для постраждалих українців включився увесь регіон. Підприємець Пйотр Шпак, який в Устроню-Морському веде родинний ресторан, прийме близько 30 осіб, членів сімей його співробітників – дружин, дітей та людей поважного віку. Коли Росія напала на Україну, українські чоловіки повернулися на Батьківщину. Українці будуть розміщені в хаті в селі неподалік Устроня-Морського, яку підприємець купив деякий час тому, щоб забезпечити гідні умови життя для своїх працівників з України. Це люди, які багато років приїжджають до нього на роботу.

У регіоні також проходять демонстрації на підтримку України: свою солідарність з українцями вже продемонстрував Кошалін, Слупськ, Дарлово, Колобжеґ, Старґард, Щецін і багато інших міст. ■

«Україна переможе»

Галина Швець до Кошаліна переселилася з Луганська, а Володимир Дідух – зі Львова. Сьогодні переживають за свою родину та друзів, які живуть в Україні, однак вони впевнені, що українці не здадуться і переможуть у війні з Росією.

– Я шокована рішенням Путіна про нібито «визнання незалежності» угруповань «ЛНР» і «ДНР». Донбас – це територія України, про це кожен знає. Путін не може визнавати цих земель «незалежними республіками». Особисто я не визнаю «ЛНР» і «ДНР» ніякими республіками, це окупована Росією українська територія. По-моєму, Путін свідомо провокує українців, – каже Галина Швець.

Такої самої думки Володимир Дідух:

– «ДНР» та «ЛНР» – це вигадки Путіна, тому почнімо нарешті говорити про те, що окупованим є український Донбас, і від початку цієї окупації там присутні російські війська. Зараз усі говорять про те, що в Україні вже восьмий рік точиться війна, однак перші спроби нападу на Україну були ще у 2003 році на острові Тузла. Якби тоді президент Кучма не дав відпір, то війна почалася б набагато скоріше, – каже Володимир. Тому, на його думку, насамперед потрібно визнати Росію «агресором», розірвати з нею дипломатичні зв'язки та обмежити доступ до фінансів (на момент виходу номера Україна вже розірвала дипломатичні відносини з Росією, – ред.).

Галина Швець у Кошаліні живе понад шість років. Перші два роки війни мешкала в Луганську й до сьогодні пам'ятає щоденне бомбардування міста.

– Ми ховалися у підвалах і питали самі себе, коли це нарешті закінчиться. І зрозуміли, що війна триватиме ще довго, а жити між озброєними росіянами я вже не хотіла. Одне – терпіти певний час, а друге – невідомо скільки. Мені всього 47 років, тому разом з чоловіком та сином вирішили виїхати до Польщі, – розповідає Галина.

Виїхати з окупованих територій закордон було дуже важко, однак родина Галини знайшла посередників, які продавали «безплатні» запрошення до праці. Все, що вдалося їм забрати, вони запакували у дві картаті сумки, якими торгують на базарах. Забрали документи, один піджак, пару взуття...

Галина до сьогодні пам'ятає перші покупки в Кошаліні. Вона пішла до крамниці купити хліб. Думала, що зайде до супермаркету, на касі висвітлиться, скільки має заплатити, покладе гроші й візьме хліб. Однак продавщиця запитала, чи має карту «Бєдронки».

– Я дивилася на неї великими очима і не розуміла чого від мене хоче. Бо гроші у мене були... Від доброго життя люди не покидають своєї батьківщини і не їдуть у невідоме. Однак, попри те, що я розмовляю російською мовою, то до Росії ніколи б не поїхала, – каже зі сльозами Галина.

Виношування Росією питання «захисту російськомовних українців Донбасу» Галина називає чистою спекуляцією.

– Я хотіла поступити до української школи, але на увесь Луганськ, який є більшим за Щецін, на той час була всього одна українська школа, й вона знаходилася на окраїні міста. А лекція української мови була всього раз у тиждень, і її вивчали, як чужу мову, як англійську. Кожного дня я б мусила витрачати на доїзд автобусом дві години в один бік. Українці не мали тоді можливості навчатися української мови, й тому розмовляють російською. На Донбасі викорінювання української мови проходило принаймні останні тридцять років – це ті роки, про які тільки я пам'ятаю... Тому зараз говорити, що тут заборонялося розмовляти російською мовою – це брехня, – каже Галина. З нею розмовляємо польською мовою. Вона українську розуміє, але говорити їй нею важко. А в побуті пані Галина спілкується російською.

Володимир Дідух за професією масажист й саме у приморському місті нині себе реалізовує. Він сім років тому на запрошення відомого кошалінського лікаря Сергія Каржановського поселився у Кошаліні, однак зв'язки з Польщею у нього є від 2000 року.

– Зрозуміло, що переживаю за родину та друзів, які живуть на західній та в центральній Україні, але у них настрої оптимістичні. Принаймні серед моїх знайомих не відчуваю страху (розмова була записана до початку російських атак 24 лютого, – ред.). Ми переконані, що українці не дадуться. Можливо, це відбудеться з великими людськими жертвами, але Україна переможе. У країні зараз є свідомість того, що це не громадянська війна, а між Росією та Україною немає жодних братніх зв'язків, і на сьогоднішній день Росія є ворогом для України. І з кожним роком війни ця свідомість збільшується. Якщо на початку конфлікту дехто ще надіявся, що з Росією можна домовлятися, і між нашими країнами діятиме міжнародне право, то зараз ці ілюзії у більшості українців зникли, – каже Володимир.

– На Донбасі йде неймовірна пропаганда. Старші люди, в тому числі мої батьки, лише сидять і дивляться телевізор, звідки їм кажуть, що їх атакує Європа та Україна. З моїми батьками неможливо навіть розмовляти про нинішню ситуацію на Донбасі. Коли ми ще жили в Луганську, то не дивилися телевізор від 2014 року аж до виїзду, а в Кошаліні купили тільки цього року. Це вже у нас була така фобія.

Найближча родина Галини – брат з родиною та батьки надалі проживають у Луганську. Брат Галини вісім років воює на фронті, захищаючи Україну. У 2014 році у нього народився син. Нині йому вісім, і коли він приїхав влітку в гості до Кошаліна, то не міг надивуватися, що тут не бомбардують... Хлопець ходив містом і розпитував, де знаходяться сховища й де ховаються люди, коли починається бомбардування... Коли таке чуєш, то важко стримати сльози.

Протягом шести років Галина з сім'єю жодного разу не їздила до Луганська, вони взагалі не їздили в Україну. Цього року у неї закінчується дія внутрішнього паспорта, й аби його оформити, Галина мусить поїхати принаймні до Львова. Але боїться туди їхати – попри те, що в Польщі живе стільки років, страх її не покидає. ■

Сторінку підготувала Анна ВІННИЦЬКА

eprasa.pl 007b1a45fa

Земний шлях Івана Криницького

Іван Криницький народився 19 липня 1929 року в Клемківці Горлицького повіту. Був третьою дитиною в родині Василя і Павліни, уродженої Баняс (усього дітей в сім'ї було п'ятеро). Тут прожив перші десять років свого довгого і бурхливого життя. Навчання у місцевій школі розпочав у вересні 1937-го, однак закінчив у ній лише два класи.

У січні 1940 року хлопцю з родиною довелося переселитися в Україну. Клемківчани зупинилися в селі Новосілка, що біля Підгайців Тернопільської області. Там його батьки жили на Бехерові – одній з трьох частин села. Іван продовжував навчання у третьому класі місцевої школи. Улітку 1940 року, коли батько вирішив дізнатися, що відбувається з майном, яке родина залишила на Лемківщині, вони з Іваном пішки вирушили з Новосілок до Клемківки. Дорогою хлопець ішов позаду батька, нібито чужа особа, і мав слідкувати, чи тому не загрожує небезпека. Спільно вони лише відпочивали. Обоє успішно дісталися до рідного села і повернулися до Новосілок. Коли у 2018 році Іван єдиний раз відвідав це село, то зустрів там тих клемківчан, яких запам'ятав у дитинстві та які там залишились.

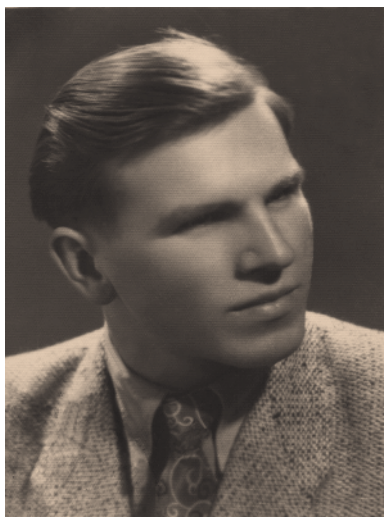

Невдовзі, у 1941 році, батьки виїхали на постійне проживання на рідні землі до Клемківки. Іван почав працювати у господарстві свого стрийка у населеному пункті Баниця неподалік. 1943-го повернувся до Клемківки, а у 1943-44 навчальному році закінчив шостий клас основної школи у Горлицях. Після цього здав вступні іспити до вчительської семінарії у Криниці. Однак тодішній воєнний час завадив йому розпочати навчання. Через рік, у 1945-му, він склав вступні іспити до гімназії ім. Мартина Кромера в Горлицях та став її учнем. За два роки він закінчив три класи.

Наближалося вигнання в межах акції «Вісла». Родину Криницьких виселили до села Куровиці біля Ґлоґова, у присілок Модлін. Через два тижні після вигнання 18-літній Іван сам повернувся до Горлиць, щоби завершити навчання та скласти іспит на водійські права. Обставини склалися так, що він залишався там майже два місяці, їздив машиною разом із польськими вояками та бачив, що відбувалося в горах із власністю, яка зосталася після депортованих.

Із вересня 1947-48 навчального року Іван зупинився в Сьроді-Шльонській та закінчив навчання у четвертому класі гімназії. Протягом одного кварталу отримував стипендію. Після гімназії думав про будівельний технікум у Вроцлаві. Однак, почавши працювати бухгалтером у трудовому кооперативі, хлопець вступив у Торгівельний ліцей у Лігниці. Завдяки своїй працелюбності та професійності невдовзі він став головним бухгалтером. Здобувши у 1953 році у Вроцлаві освіту економіста, Іван почав працювати економічним директором у Союзі молочної промисловості у Зеленій Горі, а двома роками пізніше опинився на аналогічній посаді у Союзі будівельної керамічної промисловості.

Іванові ровесники в міських осередках вели дуже активну суспільно-культурну діяльність серед депортованих під час акції «Вісла», які – за задумом влади – мали розчинитися в польському морі без сліду. А вони навпаки – у 1956 році створили Українське суспільно-культурне товариство, влітку 1963-го організували в Лосі першу зустріч вигнанців під виглядом культурного фестивалю. Влада про це добре знала і задумала протидіяти цій діяльності молоді. Планувала провокації, арешти, засудження і ув'язнення. Так сталось, наприклад, з одним із діячів, який раніше повернувся з примусових робіт у Німеччині. Щоби не потрапити до рук можновладців, Іванові довелося залишити Зелену Гору.

Наступні 22 роки він працював у далекому Ґданську головним бухгалтером заводів фосфорних добрив. Наступні 17 років, аж до виходу на пенсію у 2007-му, він був заступником директора з економічно-бухгалтерських справ та членом Управи – головним бухгалтером Союзу неорганічної промисловості у Варшаві. За професійно-громадські досягнення Іван отримав численні відзнаки та державні ордени, серед яких – найвищий Лицарський хрест відродження Польщі.

Звичка піклуватися про рідне, до якого Івана привчили удома, та шкільні роки, коли він зазнавав зневажливого і жорстокого ставлення з боку ровесників та вчителів, допомогли йому зрозуміти – хто він, якого народу син? Він знав, яке значення у житті мають освіта, праця і людська солідарність у складних ситуаціях. На власному досвіді зрозумів, скільки зусиль та самозречення потрібно, щоби самостійно здобувати знання. Водночас у своєму оточенні він бачив, що освічена молодь вирізнялася, була активною, мала лідерські якості та допомагала іншим. Саме таким – небайдужим до загроз, безкомпромісним у питаннях протидії асиміляції, уважним до рідної мови, культури і традицій – Іван хотів бачити молоде покоління.

Він добре розумів, що виховувати таких людей треба з дитинства. Прикладом осередку, який гуртує та культурно розвиває дітей, став ансамбль «Лемківський перстеник», що його Іван усіляко підтримував. На 90-й ювілей Івана Криницького наймолодші його учасники на сцені «Ватри» у Ждині дякували йому за багаторічну опіку.

Іван пам'ятав також, яке значення ще за Австро-Угорщини мала матеріальна допомога випускникам гімназій, що хотіли вступати до університетів. Тому він вирішив підтримувати свідомих та працелюбних людей, які дійсно дбають про збереження рідної культури, недостатньо забезпечені матеріально, але дуже хочуть здобути освіту. У 2004 році, коли йому було 75, він заснував стипендійний фонд, що виділяє кошти учням і студентам. Ним на громадських засадах завідують учителі.

З Івановими принципами погоджувався Михайло Бучинський, який у 1970-х роках у Сполучених Штатах передав свої заощадження Українському народному союзові. Таким чином створений тоді фонд Бучинського допомагав з навчанням молоді на Лемківщині. Журнали «Ватра» (ч. 4/2013) та «Лемківщина» надрукували статтю під заголовком «Що єднає мецената українського шкільництва на Лемківщині Михайла Бучинського і мецената Лемківської освітньої фундації?». Попри нагадування з боку останньої про настанови Михайла, Український народний союз донині не хоче співпрацювати з Лемківською освітньою фундацією Івана Криницького – а цього бажав сам жертводавець.

Усе життя Іван Криницький відвідував греко-католицьку церкву, віряни якої на 950-ліття та 1000-ліття Хрещення Русі встановлювали пам'ятні знаки – хрести. Там, де колись поставили дерев'яні, треба було із часом їх міняти, а де узагалі нічого не було – ставити. Іван узгоджував це і сам встановлював хрести-пам'ятники, за 10 років зробив їх 12. Коли на 50-ті роковини вигнання у Ждині створювали Місце пам'яті, Іван придбав для нього «Дзвін миру». У 2007 році задзвонив у нього президент України Віктор Ющенко, який у той час відвідав «Ватру». Тоді ж Іванові присудили відзнаку «Вірний предкам». У 2017-му голова горлицької районної адміністрації надав йому нагороду «Мости старости».

Приблизно 20 останніх років свого життя Іван мешкав у сусідньому селі – Усті, яке до кінця 1949 року звалося Руським. На місці його рідної Клемківки тепер знаходиться штучне озеро. В Івановій хаті на стінах висіли великі фотографії членів його родини, він немовби увесь час перебував із ними. Був чинним членом парафіяльної ради, дбав про передачу наступним поколінням місцевої історії і традицій, про збереження пам'яті минулого. Брав участь в усіх культурних заходах на півдні Польщі, бував на «Ватрі» в Монастириськах. Хотів ще провести документацію історичних пам'яток та залишків сіл Лемківщини, та Господь покликав його душу до вічності 17 січня на 93-му році плідного життя.

Похоронні богослужіння у церкві в Усті 22 січня проводив о. Ярослав Чухта при співучасті о. Івана Піпки та о. Петра Качмара. Покійного поховали на цвинтарі в Лосі, де спочиває його дружина б. п. Тереза, яка загинула в автомобільній аварії.

Життя людини – як промінь світла: має початок, але не має кінця. Починається при зачатті, а потім, після земної смерті, душа відлучається від тіла, яке перетворюється на порох, – а вона і далі живе вічно в небі. Так само – й Іванова. Тому кажемо йому не «Прощавай», а «До побачення!».

Вічна Йому пам'ять!

Василь ШЛЯНТА
Фото надав автор статті

eprasa.pl 007b1a45fa

ГРОМАДА

Перший космонавт України

Дивлюсь я на небо та й думку гадаю:
Чому я не сокіл, чому не літаю,
Чому мені, Боже, ти крилець не дав?
Я б землю покинув і в небо злітав.

Михайло Петренко,
«Дивлюсь я на небо»
(улюблена пісня Леоніда Каденюка)

Леонід Каденюк приходить у цей світ 28 січня 1951 року на Буковині, у Клішківцях (найбільшому селищі Чернівецької області), у родині сільських вчителів. У дитинстві хлопець дивиться фільм «Повість про справжню людину», пізніше «проковтне» книгу Бориса Польового, за якою і знято стрічку. Справжня, а не вигадана письменником історія (він змінив лише одну літеру прізвища головного героя) визначає всю подальшу долю Леоніда: відтепер хлопець мріє про небо.

У повісті йдеться про пілота Олексія Мересьєва, якому 1942 року після падіння літака ампутували ступні обох ніг. Спочатку Олексій (справжнє прізвище – Маресьєв) вчиться ходити у протезах, далі наважується танцювати, а згодом знову сідає за штурвал військового літака. Другою подією, що значно посилила мрію 10-річного Леоніда, стає політ Юрія Гагаріна, першого космонавта (12 квітня 1961 року). Відтепер хлопець думає не просто пілотувати літаки, а стати космонавтом.

Цікаво, що в школі у нього нема поділу на улюблені (корисні чи «важливі») предмети: Леонід ретельно опановує математику й фізику, історію та літературу. Проте існує пріоритет: географія. А ще хлопець грає у кількох спортивних командах: з баскетболу та волейболу, гандболу та футболу, опановує спецприйоми на секції боротьби.

У 1967 році він розпочинає навчання у Чернігівському вищому військовому авіаційному училищі льотчиків (ЧВВАУЛ), що на той час вважається найкращим на теренах СРСР. Цікава деталь: вступати туди дозволялося з 17 років, Леоніду ж іще тільки 16. Після розмови з батьками хлопця майор Володимир Міхеєв, начальник одного з відділень училища, сприяє тому, що за офіційними паперами Леонід Каденюк упродовж дня «дорослішає» на цілий рік.

У 1971-му він стає дипломованим пілотом – здійснено перший крок до «космічної» мрії. Каденюк знає, що час від часу до закладу приїздить комісія з відбору кандидатів до загону космонавтів. Тож хлопець не просто очікує: упродовж 5 років працює в рідному училищі пілотом-інструктором, старанно навчає молодь.

У 1976 році «космічна» комісія обирає двох кандидатів з ЧВВАУЛ. Як ми тепер розуміємо, одне із прізвищ цього коротенького списку – Каденюк. Треба зазначити, що загальна кількість охочих потрапити до загону космонавтів становила того року декілька тисяч. Але до Зоряного містечка запросили 254 претендентів, ретельно відібраних комісією з усіх льотних училищ СРСР.

У 2017 році у своєму інтерв'ю чернігівському обласному радіо «Сівер-Центр» Каденюк розповів, наскільки прискіпливо проводився подальший відбір. Особисто мене вразило випробування тридобовим (!) «утриманням» від сну. Коли організм претендента намагався задовольнити природну потребу у відпочинку, миттєво реагував відповідний прилад, який його і будив. Ще за два місяці, у серпні 1976-го, список значно скорочується: в ньому тепер 9 кандидатів.

У 1977 році Леонід потрапляє до Центру підготовки льотчиків-випробувачів, адже тоді вважалося, що саме ця професія є найбільш наближеною до космонавта. Каденюк опановує понад 50 моделей літаків-винищувачів, зокрема, МіГ-25 та МіГ-31; відпрацьовує глісади зниження (методики заходу на посадку) космічного корабля «Буран»; вивчає «Союз» та «Союз ТМ», орбітальну станцію «Салют» та комплекс «Мир», американський транспортний корабель багаторазового використання «Space Shuttle».

У 1994 році Україна та США підписали угоду, згідно з якою нашій державі надали одне місце на американському космічному кораблі «Колумбія». Весна 1996-го: черговий конкурс (близько 30 кандидатів), у якому перемагає 45-річний полковник Леонід Каденюк. По-справжньому міжнародним є склад космічної команди з шести осіб: четверо американців (із них одна жінка – Калпана Чавла, вона походить з Індії), українець і японець.

Цікаво, що «багаж» кожного космонавта «Колумбії» був надзвичайно обмеженим, тому дозволялося взяти з собою на корабель лише півтора кілограми, з них 800 грамів – для офіційних атрибутів, решта, 700 грамів – приватні речі. До першої частини у Леоніда Каденюка увійшли, зокрема, три українські прапори та «Кобзар» Шевченка, до другої – аудіозаписи Дмитра Гнатюка, Софії Ротару та Анатолія Солов'яненка.

19 листопада 1997 року. Саме на цей день призначено старт «Колумбії» з космодрому на мисі Канаверал (штат Флорида). Леоніда проводжає дружина Віра. Якщо старт буде трагічним (станеться катастрофа), вона вирушить до реабілітаційного центру. Пам'ятаймо, що космос – це не лише здобутки й перемоги, але й місце підвищеної небезпеки.

▲ Леонід Каденюк перед польотом у космос

Головне завдання Леоніда – наукові експерименти з рослинами (мох, ріпа, соя), що перебувають у стані невагомості. Необхідно дослідити вплив цього стану на процес зростання: у планах NASA (Космічної агенції США) – відправка людини на Марс, тож отримання додаткового «врожаю» певною мірою дозволить налагодити харчування «марсіан».

А ще Каденюк інформує науковців на Землі про той величезний позитивний психологічний вплив, який отримують усі космонавти «Колумбії» від звичайного споглядання зелених пагінців... Чому це важливо? Відомо, що тривале перебування постійної групи людей в обмеженому просторі часто спричиняє конфлікти. Не є винятком і команди космічних станцій, які довго працюють на орбіті. Хоча тепер вони проходять необхідну психологічну підготовку на Землі, така космічна підтримка ніколи не буде зайвою.

«Довкола світу за 80 днів» – звична з дитинства назва відомого роману Жуля Верна чітко окреслює час, необхідний Філеасу Фоґґу для «оберту» довкола нашої планети. «Колумбія» потребувала на це 90 хвилин. Отже, якщо відняти 8 год. обов'язкового сну, екіпаж корабля спостерігав 10-11 сходів-заходів Сонця упродовж доби! Добре відомо, що кожен схід небесного світила викликає в нас асоціації з початком чергового робочого дня, а захід дає сигнал про завершення праці... І це лише один приклад із категорії психологічних небезпек у космосі.

Ще зі школи в Леоніда формується стереотип про харчі на орбіті, які треба «видобувати» з тюбиків. Проте під час польоту «Колумбії» зазнає значних змін і космічна їжа, інгредієнти якої заморожені за –50 °С та повністю складаються з натуральних продуктів (без будь-яких ароматизаторів чи підсолоджувачів). Перед вживанням кожен космонавт розігріває свій індивідуальний набір, сформований ще на Землі відповідно до його побажань.

5 грудня 1997 року. Цього дня призначено посадку «Колумбії» на військовій базі Едвардс (штат Каліфорнія, США). Цікаво, що посадкова смуга аеродрому бази є найдовшою у світі – 12 км. За складних погодних умов приземлення мало відбуватися на одному із запасних аеродромів (Гавайські острови, Іспанія, Сенегал, Японія). Зі 100 польотів, запроєктованих для «Колумбії», до цього часу вже понад 20 успішно здійснили. Політ Каденюка тривав 15 днів 16 год. 35 хв. 1 с.

У січні 2003-го, коли 28-й політ «Колумбії» наближається до свого завершення, під час приземлення (за 65 км від Землі) стається вибух: гинуть усі 7 космонавтів. У складі команди є Калпана Чавла – колега і подруга Каденюка, з якою вони здійснили політ 1997 року. День, у який Леонід отримує цю жахливу звістку, стає найтрагічнішим за все його життя.

У 2009-му виходить книга Каденюка «Місія – космос». На її сторінках Леонід погоджується з думками Джона Гленна (1921-2016), першого американського космонавта, що виконав орбітальний космічний політ, та найстаршого водночас (його другий політ відбувся у 77 років): «Після того, що бачиш в ілюмінаторі, неможливо не повірити в Бога». Каденюк також підкреслює, що саме на орбіті по-особливому відчув, наскільки вразливою є наша планета, тому він закликає усіма способами піклуватися про рідну Землю.

31 січня 2018 року під час ранкової пробіжки у столичному парку Леонід Каденюк залишив наш світ. Це сталося на 68-му році життя першого українського космонавта, що увесь час ретельно підтримував свою спортивну форму, до останньої хвилини був готовим летіти знову до зірок. ■

▲ Команда STS-87

Валерій ПОМАЗ,
бібліограф Чернігівської обласної бібліотеки для юнацтва
Фото з Вікіпедії

eprasa.pl 007b1a45fa

КУЛЬТУРА

Фото авторки статті

Настроєвий вечір класичної музики у Перемишлі

Публіка, яка зі зворушенням та піднесенням виходила з церкви отців василіян після виняткового концерту, ділилася враженнями, кажучи, що такого вдалого і професійного концерту вже давно у Перемишлі не було. Слід підкреслити, що це стосується не лише подій, які відбуваються серед української громади, але також загальних пропозицій культурних заходів усього міста, у якого налагоджені довголітні традиції класичних концертів (наприклад, в межах фестивалю «Салезіанське літо»). Цього разу серед слухачів концерту фортепіанного тріо були професійні музиканти, любителі, та просто віддані меломани, захоплені зокрема рівнем та експресивністю виконання, а також композицією та добіркою репертуару.

Концерт фортепіанного тріо у складі: Наталія Ревакович – фортепіано, Катерина Потеряєва – скрипка та Ольга Шутко – віолончель відбувся у Перемишлі в неділю 13 лютого 2022 року. Його організатором був місцевий відділ Об'єднання українців у Польщі у партнерстві з монастирем чину отців василіян. Ініціатором події був Павло Любович. Пан Павло – це перемишлянин, активний член Перемиського відділу Об'єднання. Це він за лаштунками заходів керує усіма технічними питаннями стосовно сцени, звуку та світла, а ще піклується про задоволення потреб вимогливих любителів класичної музики серед місцевої громади. Концерт тріо – це одна з багатьох подій, які відбувалися останніми роками за його підтримки та ініціативи.

Важко не погодитися зі згаданими на початку тексту відчуттями учасників заходу. У склад музичної формації, яка гостювала у Перемишлі, входять справжні віртуозині.

Наталія Ревакович, видатна випускниця Львівської музичної консерваторії, вже 30 років розвиває свою діяльність як солістка та камералістка. Вона неодноразово концертувала з симфонічними оркестрами Польщі та України. З 2013 року – кандидатка мистецтвознавства Вроцлавської музичної академії, викладає клас фортепіано у Державному музичному училищі у Варшаві.

Катерина Потеряєва, яка походить зі Львова, завершила Музичну академію ім. М. Лисенка. Свої музичні вміння показувала на багатьох міжнародних та всеукраїнських конкурсах, а також фестивалях (між іншими, в Німеччині, Австрії, Франції, Іспанії, Китаї).

Ольга Шутко навчалася в Музичній школі ім. Майбороди в Запоріжжі, Національній музичній академії в Києві та Паризькій консерваторії. Грала у більшості українських симфонічних оркестрів, концертувала з ними у багатьох державах Європи, а також в Японії. Сьогодні проживає у Львові та виступає, зокрема, зі своїм чоловіком Остапом Шутком.

Цього вечора концерт фортепіанного тріо складався з чотирьох частин. У двох перших частинах прозвучали твори польського та австрійського композиторів: Франциска Лессера (фортепіанне тріо E-dur op. 5) та Франца Шуберта (ноктюрн Es-dur op. 148). Згодом два наступні твори були написані українськими композиторами: народженим у сусідньому Ярославі Станіславом Людкевичем та не менш важливим для класичної музики Західної України Василем Барвінським.

Станіслав Людкевич – це, в першу чергу, видатний український композитор, але також музикознавець, філософ, педагог та дослідник фольклору. Як згадано раніше, народився у Ярославі 1879 року, помер у Львові, проживши рівно 100 років. Його довголітнє професійне життя було пов'язане також частково з Перемишлем, де навчав у довоєнній чоловічій гімназії. Серед його досягнень варто згадати участь в утворенні Вищого музичного інституту у Львові, який, зрештою, сам очолив у 1912-1915 роках. Твір, який прозвучав цього вечора, – ноктюрн c-moll, Людкевич написав ще у Ярославі в 1905 році, правдоподібно впродовж літніх канікул. Як подають джерела, одної ночі почув ностальгійну українську пісню та, зачарований її поетикою, написав цей твір. Слово «ноктюрн», яке походить з французької мови, означає «нічний», тому що ці твори, як правило, виконувалось вечірніми та нічними годинами.

Василь Барвінський був композитором, піаністом, диригентом, музикологом, педагогом та музичним критиком. Народився дев'ять років після Людкевича у Тернополі. Навчався у Львові, а згодом і у Празі, де студіював композицію та філософію. Після завершення повернувся до Львова, де став директором Музичного інституту. Виховав ціле покоління професійних музикантів, за його управління Інститут став одним з головних музичних осередків Східної Європи. Барвінський – це також постать дуже трагічна. У 1948 році був арештований за зв'язки з антирадянським підпіллям, просидів 10 років у концтаборі в Мордовії. Згодом був теж примушений підписати згоду на знищення його музичного надбання. Усі ноти спалено на дворику консерваторії. Коли після завершення покарання композитор повернувся до Львова, решту життя провів на відтворюванні з пам'яті втраченої музики. Помер у 1963 році. Важливою частиною творчості композитора є інструментальна камералістика, у якій відчувається багато аналогій до українського фольклору. Це витончені, класичні твори, але сильно «осаджені» в традиційній народній музиці. Фортепіанне тріо a-moll, яке пролунало в час перемиського концерту, Барвінський компонував ще під час навчання у Празі у 1910 році. Йому було тоді лише 22 роки. Попри його молодий вік, вважається, що це твір абсолютно зрілий.

Настрій поміж творами у концерті мінявся дуже плавно, відчувалося продуманість композиції та ненаполегливу гармонію звучання. Вправне вухо слухачів, зокрема серед українських творів, могло віднайти фрагменти забарвлені гуцульським фольклором, тужливістю пісні або навпаки – жвавістю народного танцю. Утім, перш за все, з музики епатувало відчуття весняного відродження, яке давало надію на новий початок, прокинення із зимової сплячки.

Опісля гарячих оплесків, тріо вирішило заграти як особливу кульмінацію концерту ще два твори: ноктюрн E-dur відомого на весь світ польського композитора Фридерика Шопена та рівно ж славну «Мелодія la-minor» сучасного українського композитора Мирослава Скорика.

– Усі глибоко переживаємо через те, що зараз відбувається біля кордонів з Україною. Це дуже важливий момент для нашої країни, але теж і для всього світу, – промовила Наталія Ревакович, дякуючи за концерт. – Тому ми, будучи постійно думками в Україні, хочемо для вас заграти два твори, важливі для Польщі, для України, але також для усього світу.

Твір Скорика дуже промовистий. Автор написав його на початку 80-х років як музику до українського радянського кіно «Високий перевал», який оповідає післявоєнну долю одної родини в Галичині. Утім, радянська цензура здійснила на режисурі фільму відповідні до політичної риторики суттєві зміни. Тоді режисер попросив композитора написати музику, яка буде незалежною, промовистою та допоможе глядачам попри все правильно зрозуміти стрічку. Згодом «Мелодія», безперечно, перевершила фільм і сама стала широко відомою, особливо у контексті перемін в Європі кінця 80-х і початку 90-х років XX ст. У сьогоднішньому контексті твір, хоч дуже ліричний, звучав сильно і промовисто. Мабуть тому учасникам заходу важко було зупинити зворушення.

Особлива подяка з боку оргкомітету концерту – отцю ігумену Дмитрові Гарасиму за запрошення та постійну підтримку при організації заходу, а також директорові Державного комплексу музичних шкіл у Перемишлі Даріушу Башакові за позичення фортепіано для події. Запис концерту можна подивитися у соцмережах Народного дому в Перемишлі – на сторінках у фейсбуці та ютубі (Narodnyj Dim – Dom Ukraiński). ■

Кася КОМАР-МАЦИНСЬКА

Позиція українського середовища Підляшшя щодо дій Російської Федерації

Українське середовище Підляшшя висловлює обурення та протест проти дій Російської Федерації та її президента Владіміра Путіна, скерованих проти української держави та українського народу. Восьмирічна російсько-українська війна, спричинена агресією Росії проти України у 2014 році, за останні тижні набула нового виміру. Зосередження Росією понад 150 тисяч солдатів при кордоні України та висунення вимог, які мають вести до позбавлення української держави суверенітету та можливості самостійно вирішувати свою долю, порушує право українського народу на самовизначення та основні принципи міжнародних відносин. Рішення про «визнання» т.зв. Луганської та Донецької республік є черговим кроком у діях Російської Федерації, спрямованих на дезінтеграцію української держави після анексії Криму та позбавлення України контролю над частиною її території на Донбасі у 2014 році.

Особливе занепокоєння викликає обґрунтування агресивних дій Російської Федерації, представлене її президентом Путіним. Він заперечує сам факт існування українського народу, окремішність українського культурного простору, традиції української державності, а врешті – ставить під сумнів сенс існування української держави. Таким чином, йдеться не лише про стремління до відбудови Російської імперії чи відродження совєтського простору, але про повернення до ідеології «России единой и неделимой», яка заперечує право білорусів та українців на національну окремішність і власний шлях національного та культурного розвитку.

Це викликає ще більшу стурбованість щодо дій Російської Федерації. Адже це означає, що кінцевою метою цих дій є не лише відірвання частини території чи політичне підкорення України Росією, але ліквідація української держави як такої та знищення національної і культурної самобутності українського народу. Все це викликає занепокоєння та обурення не лише громадян України, але й українців в усьому світі.

Агресивні дії Російської Федерації також, очевидно, створюють загрозу міжнародному порядку та мирному співіснуванню народів і держав. Вони призводять до дестабілізації політичної та економічної ситуації в Європі та у світі. У ширшій перспективі вони становлять загрозу для інших країн Східної та Центральної Європи, включаючи Республіку Польща, громадянами якої ми є.

Щоб зупинити агресивні дії Путіна та керованої ним держави, потрібні послідовність, єдність і рішучість демократичного світу. Це умова миру, стабільності та процвітання в Європі та світі. Висловлюємо вдячність верховним властям Республіки Польща за однозначну та послідовну підтримку України в умовах загрози з боку Російської Федерації. Ми вдячні різним польським політичним силам, органам місцевого самоврядування, неурядовим організаціям, усім польським друзям України, іншим національним та етнічним меншинам у Польщі за різноманітні форми підтримки України та солідарності з українським народом у цей драматичний момент в історії. Необхідно також наголосити на важливості позиції міжнародної спільноти, зокрема Сполучених Штатів Америки та Європейського Союзу, щодо стримування намагань Росії підкорити та ліквідувати українську державу. Слова великої вдячності слід висловити росіянам, які протестують проти дій Владіміра Путіна.

Ми закликаємо до подальшої підтримки боротьби українського народу за його право на самовизначення та самостійного формування свого майбутнього, до підтримки боротьби за існування та територіальну цілісність української держави. Сьогодні вирішується не лише майбутнє українського народу та держави, доля України вплине також на ситуацію та геополітичну стабільність Європи та світу.

Від імені українського середовища Підляшшя:
Марія Рижик, голова Союзу українців Підляшшя,
Андрій Артем'юк, заступник голови Союзу українців Підляшшя,
Лука Бадовець, заступник голови Союзу українців Підляшшя,
Людмила Лабович, секретар Союзу українців Підляшшя,
Юрій Гаврилюк, головний редактор Українського часопису Підляшшя «Над Бугом і Нарвою»,
Григорій Купріянович, директор Підляського наукового інституту

Більськ на Підляшші, 22 лютого 2022 року

eprasa.pl 007b1a45fa

РЕЦЕНЗІЇ ТА ОГЛЯДИ

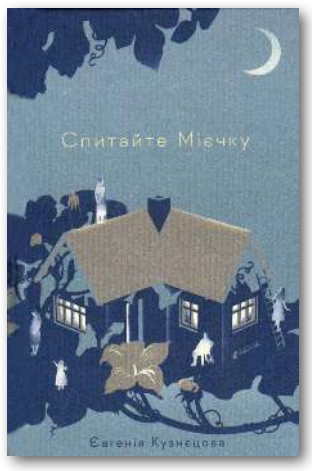

Євгенія Кузнєцова, **«Спитайте Мієчку».** Львів: Видавництво Старого Лева, 2021. – 272 с.

Чарівний сад не(реальності)

В українському літературному просторі (може, й у світовому також, але там я орієнтуюся дещо менше) вже стає доброю (чи не дуже) традицією одну і ту саму книгу водночас то підносити до небес, то лаяти як найбільше зло світу.

Така доля, приміром, спіткала «Амадоку» Софії Андрухович, «Рік розпусти Клауса Отто Баха» Ярослави Литвин, не оминула ця карма і перший художній роман «Спитайте Мієчку» авторства блогерки, письменниці, перекладачки Євгенії Кузнєцової. Український літературний бомонд або ті, хто себе ним вважають, встигли книгу вже і полаяти зовсім негарними словами, і позахоплюватись її щирістю, магічним реалізмом, затишком та гумором. До речі, роман увійшов до короткого списку премії «Книга року ВВС-2021».

Узагалі це непогано, коли культурний продукт викликає дискусію – трохи гірше, якщо вона перетворюється у сварки, взаємні образи і неконструктивну критику. А це, на жаль, – буденність нашого «літературного інтернету». Так чи інакше, навіть не «буря» довкола «Мієчки» заохотила мене ознайомитися з нею, а радше те, що я люблю читати дебютні книги письменників, які «вистрілюють». Також я стежу за Євгенією на фейсбуці, і її почуття гумору майже завжди мені відгукується.

Я неодноразово читала у відгуках на роман про те, що це «книга про жінок для жінок». З першим іще можна погодитись, хоча, на мій погляд, це повість і про стосунки між людьми загалом, про природу, дім, навіть про якусь магію і її поступове зникнення у дорослому світі. А от друге твердження точно є хибним. Роман варто і мало би бути цікаво читати чоловікам, щоби трохи збагнути жіночу сутність (ну або ще більше у ній заплутатись).

Мієчка і Лілічка – дві сестри, кожна з яких має за плечима вже і досвід життя у різних країнах, і вдалі та невдалі стосунки, пошуки і втрачання себе. Лілічка – вкотре заміжня, має дітей і задумується, чи треба їй переїздити до Австралії. Мієчка (до речі, я була здивована, що це скорочення від імені Соломія, у мене всі знайомі Соломії – Сольки, Солі; але, мабуть, це залежить від регіону України) не певна, чи хоче виходити заміж за надійного чоловіка і губиться в почуттях до іншого, ненадійного. Сестри на літо вирушають до бабусі в село. Роблять тайм-аут у своїх життях, щоби подумати, побути у затишному межичассі.

Їхня 96-річна бабуся мешкає у старому будинку, оброслому садом, спогадами та безкінечними історіями. Невдовзі до дівчат долучається двоюрідна сестра Марта, яка прилетіла з Японії на 7-му місяці вагітності. Вона теж втекла на якийсь час від батька своїх близнят, від нових рішень і ролей. Бабуся Теодора усіх радо приймає. Вона – у міру строга і турботлива. Переживає за своїх онучок, але дуже старається не порушувати їхньої свободи та рішень, навіть якщо їх не розуміє.

Щоби, читаючи «Спитайте Мієчку», не нервувати та не дивуватись, треба дещо усвідомити і відпустити. Певний час мене постійно насторожувала деяка нереальність усього, що відбувається довкола цього будинку. Героїні нібито реалізовані професійно (хоча до кінця незрозуміло, хто чим займається). Вони легко покидають на всеньке літо свої роботи, чоловіків, наречених, дітей і просто зникають з радарів. Як їм це вдалося? Бабуся, якій 96 років, сама мешкає у старому домі (молодчина, звісно, але... справді?). Дуже легко усі ці жінки, які заплутались у собі і своїх бажаннях, приймають у цей світ магічного реалізму донечку колишнього чоловіка Лілічки. Хіба сучасні люди ухвалюють так щиро і безкорисливо подібні рішення? Персонажі, які крутяться довкола, – наче кіношні герої. Усі ці дивні теперішні, колишні, майбутні чоловіки, що часто є екстравагантними іноземцями. Навіть їхні матері або дівчата також скидаються на героїнь французьких фільмів, у яких все наче і важко, але водночас якось наївно і легко.

Так от, щоби всі ці речі не заважали вам читати книгу, написану дуже просто і цікаво, варто лишень збагнути: це художня література, вона має право на фікцію, спрощення або гіперболізацію, на надмірну ідеалізацію, на загострення якихось одних рис чи дій й оминання інших. Якщо ви сприйматимете роман «Спитайте Мієчку» як своєрідну красиву утопію, де основне – це емоції, запахи, думки, слова, що, скоріш за все, перенесуть вас у дитинство та юність, – роман неодмінно вам припаде до смаку. Сама авторка в інтерв'ю зазначала, що в її книзі сюжет ніколи не був головним. Вона дала своїм героїням жити, любити, подарувала їм можливість утекти і побути у цьому солодкому позасвітті і межичассі, де насправді ніхто не спинив реальності та її проблем, але додав їм якогось сюру, невимовної легкості буття.

Чи це роман про жіночу солідарність, про космос жіночих сердець загалом? Не знаю, ми всі різні і чимось схожі водночас. Це оповідь про певний жіночий клан і правила або їхню відсутність у ньому. Не всі мають такі стосунки з бабусею, як наші героїні, що холодно ставляться до власних матерів і такі прихильні до бабусі Теї. Не всі хочуть чужих дітей і не прагнуть мати своїх, а потім оп – і вже змінюють думку. Не кожен має за плечима так багато подорожей закордон та різних чоловіків. Але саме про цих жінок – читати цікаво. Мені особливо подобається, що у книзі немає «телячих ніжностей» поміж героїнями. Вони стараються бути справедливими та чесними одна з одною. Саме у цьому проявляється їхня взаємна підтримка і любов.

Головний герой – це старий дім, який стає прихистком для кількох поколінь життів. У ньому тече дах, він заростає малиною, але є дуже справжнім, як і запахи, світанки та сутінки літа, яке так соковито ллється на нас із цієї книги. У романі багато що можна передбачити. Із перших сторінок ми відчуваємо, що, мабуть, це останнє літо, яке цей жіночий клан проведе у повному складі. І хоча сюжет тут справді не основний, наприкінці оповіді для мене виглядало трохи невідповідним загальній атмосфері неймовірне прискорення усього, швидкий фінал, де усім неначе пороздавали врешті омріяні призи-долі – і відправили героїнь із магічної казки у реальний світ. А проте, може, і в цьому є якась алегорія: у дитинстві літо тягнеться довго, його багато, вистачає на всіх. А потім приходить осінь і школа (або як тут – доросле життя), і все летить із швидкістю світла.

«Бо життя не завжди можна жити, часом треба від нього сховатись», – роздумує у книзі бабуся Тея. Важко із цим не погодитися. Кожен з нас мріє мати своє місце сили та спокою, а героїням «Спитайте Мієчку» пощастило віднайти такий дім. Цікаво, чи вбережуть вони його для своїх дітей і внуків, як вберегла його для них бабуся. ■

Дарина ПОПІЛЬ

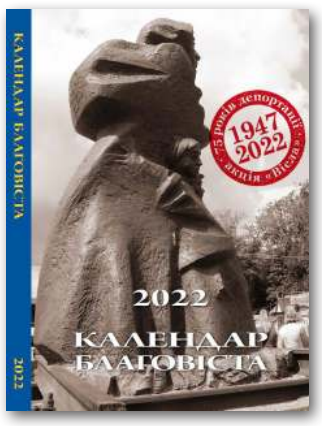

Настільна книжка

Серед настільних книг української меншини у Польщі, на мою думку, мав би бути календар «Благовіста». Це звернення не лише до польських вірян Української греко-католицької церкви, але й до всіх, хто у третьому або четвертому поколінні відчуває зв'язок із релігійною або історичною спадщиною свого роду.

Календар, що виходить на громадських засадах уже 30 років, цього року приурочений до 75 роковин акції «Вісла». Сьогодні із сумом можна констатувати, що ми і досі блукаємо у пошуках свого місця. Голова Об'єднання українців у Польщі Мирослав Скірка каже про державні субсидії для ОУП: «Фінансування стало повідком, на якому влада нас веде». («Об'єднання українців у Польщі у 2022 році створює фонд „Будьмо – заради майбутнього"», «НС» №4 від 23 січня 2022 року). А в календарі «Благовіста» читаємо слова ольштинсько-ґданського владики Аркадія Трохановського: «Цього року минає 75 річниця виселення українців з етнічних, корінних земель (...) Персоніфікуючи цю подію, можна сказати, що громада зараз – це немов людина похилого віку, якій доводиться подивитися в минуле, згадати про трагедію, зрозуміти, як ця подія вписалася у прожите життя. Але також – оцінити все, що вдалося зробити». Далі зустрічаємо дещо оптимістичну думку: «Звісно, ми надалі й наново пробуємо переосмислити своє існування як української громади у Польщі».

Щоби шукати виходу, ми потребуємо поводиря. Український календар «Благовіста» пропонує читачам не заслужених воїнів українського підпілля, але, наприклад, Богдана-Ігоря Антонича – поета українського модернізму. Для молодого покоління – онуків або правнуків переселенців – видання підготувало перелік «Видатних постатей, річниці яких відзначаємо у 2022 році». Бачимо тут, приміром, владику Теодора Майковича (1932-1998).

Сьогодні нашій молоді складно повірити в те, у яких умовах доводилося працювати лідерам церковного та суспільного життя в комуністичній Польській народній республіці. Тож до переліку знаних діячів варто внести закатованого радянськими органами безпеки єпископа Григорія Хомишина.

Серед «нецерковних» визначних постатей бачимо Дмитра Дорошенка, Андрія Чайковського, Олександра Барвінського, Соломію Крушельницьку, Богдана Лепкого, Григорія Сковороду та насамкінець – відомого в Ґурові-Ілавецькому владику Юліяна Ґбура. Варто запитати учнів українських шкіл у Польщі – що вони знають про цих людей?

У календарі є також широкий перелік історичних подій в Україні на кожен місяць року. Далі – тексти про 75 роковини виселення. Серед авторів, наприклад, о. митрат Богдана Панчак, а також Богдана Тхір, Богдан Білий. Вагоме значення для вірян має розділ календаря «Шематизм Української греко-католицької церкви у Польщі». Тут можна знайти номер телефону, електронну пошту для зв'язку зі своїм парохом. ■

Ігор ЩЕРБА

Фонд Український Народний Дім у Перемишлі

Fundacja Dom Ukraiński w Przemyślu

ul. Kościuszki 5, 37-700 Przemyśl

PLN: 88 1600 1462 1838 9708 6000 0001

ПІДТРИМАЙ РЕМОНТ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО ДОМУ В ПЕРЕМИШЛІ!

eprasa.pl 007b1a45fa

49 Загальнопольський конкурс писанок ім. Михайла Ковальського в Ґожові-Великопольському

Об'єднання українців у Польщі і Об'єднання лемків, управи гуртків у Ґожові та Любуський музей ім. Яна Декерта в Ґожові запрошують до участі в 49 Загальнопольському конкурсі писанок ім. Михайла Ковальського.

Писанки, найменше п'ять заварених «на твердо» або видмушок, добре запакованих (найкраще в призначених до торгівлі тектурових коробках) просимо надіслати до 28 березня 2022 року на адресу:

Muzeum Lubuskie im. Jana Dekerta «Spichlerz»
ul. Fabryczna 1, 66-400 Gorzów Wlkp.
з дискою – «konkurs pisanek».

Пакет просимо позначити написом «Ostrożnie! Szkło».

До середини просимо вкласти записку, на якій буде зазначене ім'я, прізвище, адреса, вік автора та інформація про регіон походження використаних писанкарських узорів.

Нагороджені писанки експонуватимуть на виставці в Любуському музеї ім. Яна Декерта, відкриття якої відбудеться 10 квітня 2022 року. У випадку збільшення епідемічного ризику відкриття відбудеться у форматі онлайн.

Умови конкурсу доступні на сторінці www.muzeumlubuskie.pl

Відійшли...

14 лютого 2022 р. відійшов до обителі Небесного Отця наш Друг

бл.п. ДМИТРО ФЕРЧАК

син Бескидів, уродженець села Тискова, Ліського повіту. Співзасновник і член Спілки політв'язнів і репресованих. Кілька каденцій у спілці виконував функцію скарбника. Церковний і громадський діяч.

Бл. пам'яті Дмитро був активним членом своєї громади – допомагав при будові церкви в Кошаліні, співав у церковному хорі та в хорі «ПОТІК». Від початку зорганізованого життя українців у Польщі був членом УСКТ/ОУП, вірним читачем української преси в Польщі. Учасник численних екскурсій організованих СУПіР.

Дякуємо Йому за Його копітку працю в лавах нашої організації. Він залишиться для нас прикладом до наслідування у тому, наскільки треба бути відданим своїм обов'язкам. Довго відчуватимемо брак пана Дмитра.

Від імені управи і членів Спілки політв'язнів висловлюємо глибокі співчуття дітям –

Ірині та Андрієві з родинами, а також ближчій і дальшій родині.

Нехай пам'ять про бл. п. Дмитра залишиться надовго у тих, кого він зустрічав на своєму життєвому шляху, а кошалінська земля хай буде Йому легкою.

Вічна Йому пам'ять і Царство Небесне!

Члени Спілки політв'язнів і репресованих та Управа гуртка ОУП в Тшеб'ятові

Нашому Другові і членові гуртка
ЮРІЄВІ ВАРХОЛЯКУ з родиною та його Братам з родинами
висловлюємо
щирі слова співчуття з приводу смерті Мами

† КАТЕРИНИ ВАРХОЛЯК

Вічна Їй пам'ять!
Розділяємо з Вами смуток, Друзі.

Управа і члени гуртка ОУП в Тшеб'ятові

З сумом прийняли ми вістку, що в Україні передчасно померла

бл. пам. ЛЮБА ФОСТУН

випускниця українських класів Бартошицького педліцею.

Волею долі пані Люба опинилася у Великобританії, де стала лідеркою українських організацій в Лондоні. Насамперед вона була активною діячкою в жіночих структурах. Часто в дорозі з України до Великої Британії п. Люба навідувалася до Варшави, де зустрічалася з членкинями нашого Союзу, і привозила нам нові ідеї для співпраці.

Залишиться в нашій пам'яті як чудова жінка і велика патріотка та захисниця історичних авторитетів Батьківщини. Вічна Їй пам'ять!

Союз українок у Польщі

2 Кавалер з Канади, 40 років, забезпечений роботою запрошує до себе панну-українку від 30-40 років з метою одруження. Не виключає можливості свого переїзду до Польщі.

Publikacje wyrażają jedynie poglądy autora/ów i nie mogą być utożsamiane z oficjalnym stanowiskiem Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji.

Статті виражають точку зору авторів і не можуть уособлювати офіційну позицію Міністра внутрішніх справ та адміністрації.

Передплата «Нашого слова» на 2022 рік

ПОЛЬЩА

Кількість примірників	Ціна одного примірника в передплаті	Квартал	Пів року	Рік
ЗВИЧАЙНА ПОШТА (PRZESYŁKA EKONOMICZNA)				
1 примірник	**5,00** зл + поштові оплати	**104,00** зл	**208,00** зл	**416,00** зл
3 примірники і більше (ціна одного примірника)	**5,00** зл без поштових оплат	**65,00** зл	**130,00** зл	**260,00** зл
АВІАПОШТА (PRZESYŁKA PRIORYTETOWA)				
1 примірник	**5,00** зл + поштові оплати	**118,00** зл	**236,00** зл	**472,00** зл
10 примірників і більше (ціна одного примірника)	**5,00** зл без поштових оплат	**65,00** зл	**130,00** зл	**260,00** зл

ЄВРОПА + УКРАЇНА

Пів року	Рік
АВІАПОШТА	
395,00 зл	**790,00** зл
95,00 євро	**190,00** євро

КАНАДА

Пів року	Рік
АВІАПОШТА	
395,00 зл	**790,00** зл
145,00 дол КАНАД.	**290,00** дол КАНАД.

США, АВСТРАЛІЯ

Пів року	Рік
АВІАПОШТА	
395,00 зл	**790,00** зл
113,00 дол США	**225,00** дол США

Наше Слово

Adres: Redakcja "Nasze Słowo", ul. Kościeliska 7, 03-614 Warszawa,
tel.: prenumerata i reklama – tel./fax 22 677-88-10,
redaktor naczelny – 22 677-88-11, sekretarz redakcji – 22 677-84-46,
redakcja – 22 677-84-45.

E-mail: redakcja@nasze-slowo.pl, prenumerata@nasze-slowo.pl, ogloszenia@nasze-slowo.pl

Internet: www.nasze-slowo.pl

Kolegium Redakcyjne: Khrystyna Zanyk, Piotr Tyma, Paweł Łoza, Tetiana Daniuchenko, Anastazja Krawczuk, Daryna Popil.

Zespół redakcyjny: redaktor naczelny – Khrystyna Zanyk, **zastępca redaktora naczelnego –** Paweł Łoza, **sekretarz –** Tetiana Daniuchenko, **redaktorzy –** Igor Szczerba (Warszawa), Anna Winnicka (Koszalin), Grzegorz Spodarek (Kętrzyn), Katarzyna Komar-Macyńska (Przemyśl), **redaktor stylistyczny –** Olga Rusina, **redaktor techniczny –** Olga Michaluk, **prenumerata, reklama –** Łesia Korostatewycz.

Współpracownicy: Anastazja Krawczuk (Warszawa), Stefan Migus (Olsztyn), Piotr Andrusieczko (Kijów), Bogdan Tchórz (Górowo Iławeckie), Ludmiła Łabowicz (Białystok), Oksana Kulczewycz (Legnica), Jerzy Gawryluk (Bielsk Podlaski), Olena Humeniuk (Kijów), Adam Wiewiórka (Legnica), Daryna Popil (Warszawa), Oleksandra Iwaniuk (Warszawa), Zhanna Kuznietsova (Kijów), Ivanna Kyliushyk (Warszawa), Svitlana Melnyk (Kraków), Ivan Kysloshchuk (Lublin), Władysław Graban (Krynica Zdrój), Piotr Wirchniański (Gładyszów).

Wydawca: Związek Ukraińców w Polsce, ul. Kościeliska 7
03-614 Warszawa, tel.: 22 679-96-77 (sekretariat),
22 677-88-06 (sekretarz Zarządu Głównego),
E-mail: zuwp@post.pl, sekretariat@ukraina.com.pl,

Internet: http://ukraincy.org.pl, http://www.oup.ukraina.com.pl

Fotoskład: Redakcja „Nasze Słowo"
Druk: Drukarnia „Efekt". **Nakład** 2300 egz.
Pismo dofinansowano ze środków dotacji Ministra Spraw Wewnętrzny
Związek Ukraińców w Polsce, ul. Kościeliska 7, 03-614 Warszawa

Konto bankowe dla wpłat w PLN:
47 1160 2202 0000 0000 5515 6292

Konto bankowe dla wpłat w EURO, CAD:
IBAN: PL47 1160 2202 0000 0000 5515 6292
BIC/S.W.I.F.T.: BIGBPLPWXXX
Bank Millennium S.A., ul. S. Żaryna 2a, 02-593 Warszawa

Konto bankowe dla wpłat tylko w USD:
IBAN: PL20 1160 2202 0000 0000 5515 6196
BIC/S.W.I.F.T.: BIGBPLPWXXX
Bank Millennium S.A., ul. S. Żaryna 2a, 02-593 Warszawa

ISSN 027-8254
9 770027 825221 10

Poglądy autorów publikacji nie zawsze są zbieżne z poglądami redakcji.
Za wiarygodność faktów odpowiadają autorzy.
Redakcja nie zwraca tekstów nie zamówionych oraz zastrzega sobie prawo ich redagowania, skracania i zmiany tytułów. Koresponduje z czytelnikami tylko na łamach tygodnika.
Rozpowszechnianie materiałów z „Naszego Słowa" wyłącznie za zgodą redakcji.

Za treść ogłoszeń i reklam redakcja nie ponosi odpowiedzialności.

„Nasze Słowo" dostępne jest w oddziałach Poczty Polskiej, w kioskach RUCH-u, w wybranych EMPiK-ach oraz w wydaniu internetowym www.eprasa.pl/news/nasze-slowo.

Prenumerata realizowana przez RUCH S.A.:
Zamówienia na prenumeratę można składać bezpośrednio na stronie www.prenumerata.ruch.com.pl
Ewentualne pytania prosimy kierować na adres e-mail: prenumerata@ruch.com.pl
lub kontaktując się z Centrum Obsługi Klienta „RUCH" pod numerami: 22 693 70 00
lub 801 800 803 – czynne w dni robocze w godzinach 7^{00} – 17^{00}.

eprasa.pl 007b1a45fa